

Maribor, 22. 11. 2015
Odvetniška pisarna Novak
Ptujška cesta 135
2000 Maribor

OKROŽNO SODIŠČE V MARIBORU
Sodna ulica 14
2503 MARIBOR

TOŽEČI STRANKI:

1. **Aziotokis, izdelave streliva za dolgoceвна in kratkoceвна orožja, d.o.o.**, sedež v Celju, po zastopniku po zakonu, Luki Kalifu, roj. 12. 11. 1975, stalno prebivališče v Mariboru;
2. **Luka Kalif**, roj. 12. 11. 1975, stalno prebivališče v Mariboru,

TOŽENI STRANKI:

1. **Aleš Novak**, roj. 22.01.1980, stalno prebivališče v Mariboru;
2. **Janez Journalist**, roj. 31.05.1978, stalno prebivališče v Ljubljani, ki ga po pooblastilu zastopa Odvetniška pisarna Novak, Ptujška cesta 135, 2000 Maribor

v tožbi zaradi plačila odškodnine – 188.000 EUR s pp.

ODGOVOR NA TOŽBO

drugotožene stranke Janeza Journalista

pooblastilo priloženo (3 x)
priloge (3 x)

Drugotožena stranka vlaga v 30- dnevnem zakonitem roku ta odgovor na tožbo¹, s katerim prereka vse navedbe in predloge prvo- in drugotožeče stranke v tožbi z dne 25. 10. 2015, vročeni drugotoženi stranki dne 2.11.2015, ugovarja tožbenemu zahtevku po pravnem temelju in predlaga zavrnitev tožbenega zahtevka. Drugotoženi predlaga sodišču, da tožečima strankama naloži povračilo pravnih stroškov z zakonitimi zamudnimi obrestmi od dneva izdaje sodne odločbe sodišča prve stopnje do dneva plačila. V odgovor na tožbo drugotožena stranka navaja, kot sledi:

¹ Glej 276. člen Zakona o pravdnem postopku (Uradni list RS, št. 73/07 – uradno prečiščeno besedilo, 45/08 – ZArbit, 45/08, 111/08 – odl. US, 57/09 – odl. US, 12/10 – odl. US, 50/10 – odl. US, 107/10 – odl. US, 75/12 – odl. US, 40/13 – odl. US, 92/13 – odl. US, 10/14 – odl. US in 48/15 – odl. US).

I.

Drugotožena stranka – Janez Journalist, rojen 31. 5. 1978, EMŠO 3105978500123, s stalnim prebivališčem v Ljubljani, je svobodni raziskovalni novinar in ima svojo dejavnost v skladu z zakonom prijavljeno na Ministrstvu za kulturo. S to dejavnostjo se poklicno ukvarja 15 let. V tem času je pridobil ugled in spoštovanje širše javnosti in stanovskih kolegov, saj svoje delo vseskozi opravlja skrbno, kar se je med drugim potrdilo z osvojenjo nagrado Press Award 2009 na področju svobodnega raziskovalnega novinarstva. Upravlja tudi s spletno stranjo, kjer objavlja članke o aktualnih družbenih tematikah in vsebinah, namenjenih javnosti. Poudariti velja, da se drugotoženi, vse odkar se redno in aktivno ukvarja z novinarstvom, nikoli ni znašel niti v sodnem postopku niti pred novinarskim razsodiščem, kar zgovorno priča o njegovi profesionalnosti.

Dne 13. 11. 2014 je drugotožena stranka na družbenem omrežju Facebook delila objavo prvotožene stranke ter dodala pripis "Skorumpirani poslovnež L.K.: teroristi tudi pri nas!"

Dokazni predlogi:

- zaslišanje Mateja Hrastnika, bivšega nadrejenega pri časopisni hiši Media, d.o.o.,
- zaslišanje nekdanjega sodelavca, novinarja Leopolda Brečka.

II.

Objava na družbenem omrežju Facebook kot sredstvu javnega obveščanja omogoča, da se z njo seznanijo izjemno širok krog ljudi. Kot sta tožeči stranki navedli že v tožbi, je sodna praksa zavzela stališče, da so objave na družbenih omrežjih javne objave, ne glede na število prijateljev. Posledično se mora vsakdo zavedati, da se lahko njegova objava na družbenih omrežjih hitro širi. Tudi drugotožena stranka je zgolj delila objavo, ki je že bila v javnosti, prvotožena stranka pa bi se morala zavedati, da se lahko objava preko omrežja Facebook ekspresno širi.

Drugotožena stranka nasprotuje navedbam tožečih strank v I. točki tožbe, da je novinar uporabil šokantne izraze, ki jih redko srečamo pri strokovnem in profesionalnem poročanju. Cilj novinarskega poročanja je, da informacije dosežejo čim širši javni domet, saj ima javnost pravico do obveščенosti, ki izhaja iz pravice do svobode izražanja in mišljenja, ki je varovana z Ustavo Republike Slovenije² (v nadaljevanju URS) in Evropsko konvencijo o človekovih pravicah (v nadaljevanju EKČP). Ustavno sodišče je v odločbi Up-2940/07 zapisalo:

Ustava v prvem odstavku 39. člena zagotavlja svobodo izražanja misli, govora in javnega nastopanja, tiska ter drugih oblik javnega obveščanja in izražanja. Vsakdo lahko svobodno zbira, sprejema ter širi vesti in mnenja. Pomen in vloga svobode izražanja sta večplastna. Njena funkcija je varovati svobodo do posredovanja informacij in mnenj (aktivni vidik), pa tudi svobodo njihovega sprejemanja, torej pravico do obveščенosti (pasivni vidik). V okviru pravice do svobode izražanja ima posebej pomembno vlogo svoboda tiska. Ustavno sodišče je že v odločbi št. U-I-172/94 z dne 9. 11. 1994 (Uradni list RS, št. 73/94 in OdlUS III, 123) poudarilo, da svoboda tiska in izražanja mnenj pomaga vzpostavljati in oblikovati nepristransko informirano javnost. V sklepu št. Up-91/02 z dne 12. 3. 2004[2] je zapisalo, da ima svoboda govora še poseben pomen, ko gre za izražanje v okviru novinarskega poklica, saj so široke meje svobode tiska eden izmed temeljev sodobne demokratične družbe. To še zlasti

² Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121,140,143, 47/13 – UZ148 in 47/13 – UZ90, 97, 99.

velja za poročanje o temah, pri katerih je podan splošni interes javnosti po informiranju.

Svoboda novinarskega izražanja ima še posebno dodatno težo. Teorija poudarja njen dvojni vidik, aktivni in pasivni. Tako ustava po eni strani varuje pravico do posredovanja informacij in mnenj, po drugi strani pa pravico javnosti, da je obveščena. Slednji, torej pasivni vidik je nepogrešljiv temelj demokratične družbe.³

V teoriji so zastopana stališča, da je pravica do obveščенosti primarna nad pravico do informiranja, ker tvori njeno bistvo, prav tako pa se z uresničevanjem pravice do širjenja informacij opravlja posebna družbena funkcija.⁴

Na drugi strani je tudi svoboda izražanja neposreden izraz posameznikove osebnosti v družbi, poleg tega pa konstitutivni temelj svobodne demokratične družbe. Zaradi obojega jo primerjalno ustavno pravo šteje za eno najplemenitejših človekovih pravic⁵ in »temelj ter nepogrešljivi pogoj domala vsake druge oblike svobode«.⁶

Svobodo izražanja je možno omejiti samo na izjemno močne napade, »ki po svoji intenzivnosti, trajanju in razmerah okolja povzročijo jasno manifestirano kršitev časti.«⁷

Drugotožena stranka je pri pripisu zgolj povzela navedbe prvotožene stranke, zato element šokantnosti ni podan. Novinar je pri oblikovanju pripisa uporabil nesporne temeljne veščine novinarskega poročanja, saj je povzetek objave najobičajnejši način za oblikovanje naslovnih vsebin, ki so namenjeni publiki. Pripis k objavi se mora obravnavati znotraj konteksta deljene objave s tematiko, ki je pomembna za javnost, saj ima slednja pravico do obveščенosti glede vsake morebitne grožnje javni varnosti, redu in miru.

Gre za aktualno družbeno temo in je zato treba o njej dopustiti čimbolj neomejeno razpravo. Evropsko sodišče za človekove pravice (v nadaljevanju ESČP) je res v svojih odločbah že večkrat poudarilo, da so prav zaradi zagotavljanja demokratične razprave s svobodo izražanja varovane tudi trditve in mnenja, ki žalijo, šokirajo ali vznemirjajo.⁸

Dokazni predlogi:

- kot zgoraj.

III.

Navedbe prvotožeče stranke, da ji je ravnanje drugotožene stranke prizadejalo okrnitev ugleda in dobrega imena ter povzročitev premoženjske škode so neutemeljene, saj ni podana protipravnost ravnanja kot ena izmed obveznih predpostavk odškodninske obveznosti. Enako velja glede trditve drugotožeče stranke glede nastanka nepremoženjske škode. V dobi informacijske tehnologije le ta omogoča novinarjem bolj invazivne posege v zasebnost posameznika, kar posledično pripelje do kolizije med ustavno garantiranima pravicama do zasebnosti na eni in svobode izražanja na drugi strani. Obe sta relativni človekovi pravici, torej sta omejeni s pravicami drugih in je ob vsakem konfliktu med tema pravicama potrebno presoditi, katera dobi večjo veljavo oziroma večjo zaščito. Za ugotovitev potrebnega

³ VSL sodba I Cp 2852/2012 z dne 30. 5. 2013.

⁴ Povzeto po: Čok, V.: Javno informisanje, Pravni vid stvaranja i kretanja informacije, Savremena administracija, Beograd 1977, str. 84.

⁵ Tako tudi 11. člen francoske deklaracije o pravicah človeka in državljana iz leta 1789.

⁶ Odločba ustavnega sodišča Republike Slovenije U-I-226/95 z dne 8. 7. 1999.

⁷ VSL sodba I Cp 1929/2011 z dne 4. 1. 2012.

⁸ Tako Evropsko sodišče za človekove pravice v primeru Mustafa Erdogan and others v. Turkey - Appl. no. 346/04 in 39779/04 z dne 27. 5. 2014.

ravnovesja se zatorej uporablja test sorazmernosti, ki pa v konkretnem primeru preraste v test javnega interesa, kjer se ugotavlja, ali ima javnost pravico izvedeti neko podrobnost iz zasebnega življenja posameznika.⁹

Nedopustnost oziroma protipravnost ravnanja drugotožene stranke je izključena, ker je ravnal v interesu skupnosti.

Po teoriji socialne adekvatnosti je vsakdo dolžan trpeti posege v lastno osebnost oziroma te dobrine, ki so družbeno adekvatni s stališča življenja skupnosti, ki so v javnem interesu.¹⁰

ESČP je prav tako pojasnilo, da svoboda izražanja oziroma svobodno oblikovanje mnenj zahteva, da ima novinar oziroma medij dovolj maneverskega prostora, da sam presodi, ali je v konkretnih okoliščinah javni interes po objavi določenih informacij podan.¹¹ Javni interes v medijih je opredeljen v 4. členu Zakona o medijih.¹²

ESČP je v zadevi Bodrožić proti Srbiji je opozorilo na pomembno pravilo, ki ga je treba upoštevati pri reševanju kolizije med svobodo izražanja in pravico do osebnega dostojanstva: ni pomembno le, kako se domnevno žaljive besede glasijo, enako pomembno je, v kakšnih okoliščinah so bile izrečene ali zapisane. Zaradi pomembne vloge tiska pri obveščanju javnosti o dogodkih, ki so za družbo pomembni, pa morajo biti novinarjem zagotovljene še posebej široke meje svobode izražanja. Novinar mora namreč, če želi kakovostno opravljati svoje delo, kritično in neprizanesljivo komentirati nepravilnosti v družbi, zato mu je treba dopustiti, da je v svojih prispevkih tudi oster in provokativen. Če bi od novinarjev zahtevali, da pazijo na vsako besedo, da se izražajo blago in dobrohotno, bi jim otežili izvrševanje njihove funkcije »nadzornika nad ravnanjem nosilcev oblasti« (angl. *public watchdog*). Naslednja pomembna okoliščina, ki govori v prid Bodrožiću, je, da je poročal o temi v javnem interesu. ESČP je v nešteti sodbah s področja varstva svobode izražanja zavzelo stališče, da je treba dopustiti široke meje razprave o dogodkih, ki so pomembni za javnost. ESČP se je prav tako postavilo na stališče, da ima novinar dolžnost javnost opozoriti na še posebej pomembno dejstvo, ki v javnosti ne sme biti spregledano, mora to storiti na način, s katerim pritegne pozornost javnosti.¹³

ESČP v središče pravice do svobodnega izražanja, ki jo zagotavlja 10. člen EKČP, postavlja prav svobodo medijev tako, da ima svoboda medijev v sistemu konvencijskega sistema pravic pravzaprav privilegiran položaj.¹⁴ Tako prakso povzema pri nas tudi Ustavno sodišče, na primer v odločbi Up-2940/07-19 z dne 5.2.2009. Pretirano liberalen odnos do restriktivnih posegov države v svobodo izražanja, sklicujoč se na 10. čl. EKČP, ni primeren in lahko

⁹ Povzeto po Zbornik 2015/1. dnevi prava zasebnosti in svobode izražanja, [Kranjska Gora 9. in 10. april], Ljubljana, IUS Software, GV Založba, 2015.

¹⁰ Povzeto po Plavšak, Jugar, Vrenčur: Obligacijski zakonik s komentarjem (splošni del), 1. knjiga, str 782.

¹¹ Von Hannover v. Germany, Application no. 59320/00 z dne 24. 9. 2004.

¹² Zakon o medijih (Uradni list RS, št. 110/06 – uradno prečiščeno besedilo, 36/08 – ZPOmK-1, 77/10 – ZSFCJA, 90/10 – odl. US, 87/11 – ZAvMS, 47/12 in 47/15 – ZZSDT med drugimi točkami v prvem odstavku določa, da Republika Slovenija podpira medije pri ustvarjanju in razširjanju programskih vsebin, ki so pomembne:

- za uresničevanje pravice državljanov oziroma državljanek Republike Slovenije, Slovencev po svetu, pripadnikov oziroma pripadnic slovenskih narodnih manjšin v Italiji, Avstriji in Madžarski, italijanske in madžarske narodne skupnosti v Republiki Sloveniji ter romske skupnosti, ki živi v Sloveniji, do javnega obveščanja in do obveščenosti;
- za utrjevanje pravne in socialne države.

¹³ Povzeto po Bodrožić v. Serbia, Application no. 32550/05 z dne 10. 12. 2009.

¹⁴ Teršek, A.: O svobodi izražanja in svobodi tiska, PP, št. 26/2003, priloga, str. VIII-XVI.

pomeni demokratično nesprejemljiv poseg v svobodo izražanja kot enega izmed vrednostnih temeljev evropske demokracije.¹⁵

ESČP tudi poudarja, da svoboda izražanja iz 10. člena EKČP, ne velja zgolj za informacije, »ki bi morebiti bile neugodno sprejete«, temveč tudi za tiste, ki žalijo, šokirajo posameznika. Svobodna in neovirana razprava o zadevah splošnega pomena je ključna tako za obstoj kot tudi za razvoj demokratične družbe. Svoboda izražanja tako sodi med temeljna načela demokratične družbe.¹⁶ Obtožbe o terorističnem delovanju in koruptivnosti prvotožne stranke drugotoženi stranki kot novinarju nedvomno daje pravico do objave zapisa na družbenem omrežju in posredovanja zgodbe prvotožene stranke širši javnosti. Ob izvedbi testa interesa javnosti mora sodnik presoditi, ali je bila objava nujna in sorazmerna za doseg cilja – pravico javnosti vedeti. Vdor novinarja v posameznikovo zasebnost, ob sklicevanju na interes javnosti, je uravnotežen le v primerih, ko je dejanje »nujno potrebno v demokratični družbi«.¹⁷ V določenem obsegu je potrebno posameznikovo zasebnost žrtvovati za javni interes, zato ni podana protipravnost ravnanja drugotožene stranke in s tem odgovornost po 131. členu OZ.

Objava na družbenem omrežju Facebook, kot sredstvo javnega obveščanja omogoča, da se z njo seznanijo izjemno širok krog ljudi. Kot sta tožeči stranki navedli že v tožbi, je sodna praksa zavzela stališče, da so objave na družbenih omrežjih javne objave, ne glede na število prijateljev. Posledično se mora vsakdo zavedati, da se lahko njegova objava na družbenih omrežjih hitro širi. Tudi drugotožena stranka je zgolj delila objavo, ki je že bila v javnosti, prvotožena stranka pa bi se morala zavedati, da se lahko objava preko omrežja Facebook hitro širi.

Pri presoji, ali je kršitev nekega pravila stroke v vzročni zvezi z nastalo škodo, se pogosto lahko opremo na teorijo o adekvatni vzročnosti. Samo na podlagi dejstva, da je določena oseba ravnala v nasprotju s pravili, še ne moremo sklepati, da je ravnanje te osebe v adekvatni vzročni zvezi s škodnim dogodkom.¹⁸

Kot navaja teorija, obstoj protipravnega ravnanja in škodnega dogodka še ne predstavlja odškodninske obveznosti tožene stranke, saj je potrebno dokazati tudi vzročno zvezo. Posledično zaradi zanikanja obstoja protipravnega ravnanja ne moremo govoriti o obstoju vzročne zveze.

Iz vseh teh razlogov direktne vzročne zveze med deljenjem zapisa o dejstvih na Facebooku in nastankom omenjene škode ni.

Dokazni predlogi:

- kot zgoraj.

IV.

Praktična konkordanca pomeni oblikovanje pravila, veljavnega za konkreten primer, torej pravila o sobivanju pravic v konkretnih okoliščinah. Odločiti je treba, kateri pravici je treba glede na konkretne okoliščine dati prednost in katera se mora zaradi aktiviranja nujne,

¹⁵ Teršek, A.: Svoboda izražanja v sodni praksi Evropskega sodišča za človekove pravice in slovenski ustavnosodni praksi, Informacijsko dokumentacijski center Sveta Evrope pri NUK, Ljubljana 2007, str. 79.

¹⁶ Dyundin v. Russia, Application no. 37406/03 z dne 14. 1. 2009.

¹⁷ Max Mosley v. News Group Newspaper Ltd, High Court Of Justice, Case No. [2008] EWHC 1777 (QB).

¹⁸ Povzeto po Plavšak, N., Juhart, M., Vrenčur, R.: Obligacijsko pravo: splošni del, GV založba, Ljubljana, 2009, str. 485, 486.

ustavno varovane vsebine druge pravice, tej umakniti, oziroma se mora umakniti del upravičenj, ki sestavljajo to pravico.¹⁹

Drugotožena stranka oporeka navedbam tožečih strank glede dejstva, da se mora pravica do svobode izražanja v tem primeru umakniti pravici do časti in dobrega imena. Novinar je z deljenjem objave zasledoval javni interes in z javnostjo delil informacije, katere ima javnost pravico poznati. Povezava tožečih strank s teroristično dejavnostjo je močno povezana z javnim redom in mirom ter splošno varnostjo. Javnost ima pravico vedeti o vseh dejstvih, ki bi lahko potencialno vplivale nanjo in indice, ali ji preti kakršnakoli nevarnost. V koliziji med pravico do svobode izražanja ter obveščenosti, do katere je upravičena širša javnost, ter pravico do časti in dobrega imena, katero zasledujeta zgolj tožeči stranki, moramo upoštevati naravo stvari konkretnega in posamičnega dejanskega stana. V tem primeru je pomembnejše to, da je javnost seznanjena z morebitno nevarnostjo. Nikakor ni bil motiv delitve objave povečanje novinarjeve prepoznavnosti, zasledovanje finančnih koristi ali celo javni linč tožnikov. Pripomniti je treba, da se drugotožena stranka sklicuje na demokratičen interes javnosti in pri tem ne izrablja medija kot tržne dobrine, katerega namen bi bil izključno dobiček.²⁰ Z delitvijo objave na družbenem omrežju drugotožena stranka ne uživa nobenih posebnih ugodnosti, saj ne prejme za delitev objave nobenega plačila, kar je razvidno tudi iz dokaznih predlogov. Če bi želela zasledovati finančni interes, bi poskrbela, da objava preide tudi v tiskane medije ali na spletne portale, kjer bi drugotožena stranka lahko prejela določena finančna sredstva.

Drugotožena stranka je z delitvijo objave hkrati razširila vest o vprašljivi transparentnosti postopka javnega razpisa Slovenske vojske. Glede na to, da gre v konkretnem primeru za finančna sredstva iz državnega proračuna, v katerega vplačujejo državljani Republike Slovenije, gre za stvar v javnem interesu. Javnost ima pravico poznati razporeditev omenjenih sredstev. Prav tako objava fingira na pojav koruptivnih dejanj v zvezi s tem razpisom, ki so v okviru temeljnih pravnih načel prepovedana. Korupcija je vsaka kršitev dolžnega ravnanja uradnih in odgovornih oseb v javnem ali zasebnem sektorju, kot tudi ravnanje oseb, ki so pobudniki kršitev ali oseb, ki se s kršitvijo lahko okoristijo, zaradi neposredno ali posredno obljubljenih, ponujene ali dane oziroma zahtevane, sprejete ali pričakovane koristi zase ali za drugega.²¹ Po našem pravnem redu je uveljavljena ničelna toleranca do kakršnihkoli koruptivnih dejanj z namenom krepitve vladavine prava, ki je uveljavljeno v okviru ustavnega načela pravne države iz 2. člena URS. Korupcija posega tudi v delovanje državnih institucij, s čimer se spodkopava javno zaupanje, zmanjšuje integriteto družbe in posega v učinkovitost postopkov, tudi v zvezi z javnimi naročili.

Svobodna in neovirana razprava o zadevah splošnega pomena je ključna tako za obstoj kot tudi za razvoj demokratične družbe. Svoboda izražanja tako sodi med temeljna načela demokratične družbe, njene morebitne omejitve pa je potrebno razlagati ozko.²²

Dokazni predlogi:

- zaslišanje Mateja Hrastnika, bivšega nadrejenega pri časopisni hiši Media, d.o.o.,
- zaslišanje nekdanjega sodelavca, novinarja Leopolda Brečka,
- plačilne liste drugotožene stranke (A1).

¹⁹ Zobec, J.: Praktična konkordanca v ustavosodni presoji, Pravosodni bilten, št. 2/2011, str.13. op. cit., str. 18.

²⁰ VSL sodba I Cp 3072/2010 z dne 22. 6. 2011.

²¹ Zakon o integriteti in preprečevanju korupcije (Uradni list RS, št. 69/11).

²² VSL sodba I Cp 2416/2014 z dne 21. 1. 2015.

V.

Drugi odstavek 177. člena OZ določa naslednje: »Vendar ne odgovarja za povzročeno škodo, kdor sporoči o drugem kaj neresničnega, ne da bi vedel, da je neresnično, če je sam ali tisti, kateremu je to sporočil, imel pri tem resen interes.«

Tudi drugotožena stranka je imela resen interes, ki ga je izkazala s tem, da se je odločila, da nekaj o drugem sporoči širši javnosti preko družbenega omrežja v dobri veri, da so navedbe resnične.²³

Drugotožena stranka je upravičeno verjela v resničnost dejstev, ki jih je v svojem zapisu na družbenem omrežju zapisala prvotožena stranka. Na prepričanje drugotožene stranke o resničnosti dejstev, zapisanih v sporni objavi, je vplivalo večje število okoliščin. Drugotoženi je že vrsto let v dobrem prijateljskem odnosu s prvotoženim, ki je tudi vrhunski strokovnjak na področju streliv in orožja, zaradi česar mu je upravičeno verjel glede navedb o kvaliteti streliva. Poleg tega je bil sprožen predkazenski postopek zoper M.O., kar je konkreten indic, da so ta dejstva resnična. Glede na naravo poklica drugotožene stranke ni odveč poudariti, da nihče izmed novinarjev ne more biti popolnoma zaverovan v absolutno resničnost dejstev, je pa drugotožena stranka z leti izkušenj pridobila številna znanja za prepoznavanje relevantnih okoliščin.

Če je pojavna oblika protipravnega ravnanja objava (razširjanje) neresnične trditve, se razbremenilni razlog kaže v tem, da povzročitelj ni vedel in ni bil dolžan ali mogel vedeti, da so trditve, ki jih objavlja, neresnične.²⁴ Podan je razbremenilni razlog za oprostitev odgovornosti, in sicer resni interes na podlagi 2. odstavka 177. člena OZ, ki je zatrjevan že ob začetku V. poglavja odgovora na tožbo.

Protipravnost ravnanja tožene stranke kot eden od elementov odškodninskega delikta je podana le v primeru, če iz vseh okoliščin primera izhaja, da je tožena stranka prestopila dopustne meje svobode izražanja. Iz navedenega izhaja, da se morajo v zadevah v zvezi z razžalitvijo dobrega imena in časti sodišča izogibati pretirani osredotočenosti zgolj na vprašanje, ali so sporne besede, s katerimi naj bi toženec razžalil tožnika, objektivno žaljive. Tako gledanje lahko pripelje do napačnega tehtanja kolidirajočih pravic in s tem do nepravilne ter nezakonite sodbe.²⁵

Če sodišče ugotovi, da eden od elementov odškodninske obveznosti ni dokazan (protipravno ravnanje, škoda, vzročna zveza in krivda), je dokazovanje ostalih brez pomena.²⁶ Ker protipravnost očitno ni podana, je razglabljanje o krivdi drugotožene stranke brezpredmetno.

Takšno stališče zavzema tudi sodna praksa: »Ker že pravilna ugotovitev sodišča prve stopnje, da je imel avtor članka utemeljene razloge verjeti v resničnost spornih trditev, predstavlja zadostno podlago za zaključek o dopustnem izvrševanju svobode novinarskega izražanja, se sodišču prve stopnje ni bilo treba opredeljevati do navedb tožeče stranke, da so sporne trditve o nezakoniti pridobitvi stanovanja neresnične.«²⁷

²³ Tratar, B.: Uveljavljanje odškodnin za premoženjsko in nepremoženjsko škodo s primeri tožb in sodno prakso, Založništvo Legat, 2006 ([Begunje] : Žbogar), str. 396.

²⁴ Povzeto po Plavšak, N., Juhart, M., Vrenčur, R.: Obligacijsko pravo: splošni del, GV založba, Ljubljana, 2009, str. 601.

²⁵ Čeferin, R.: Protipravnost ravnanja kot element odškodninskega delikta v postopkih zaradi razžalitve dobrega imena in časti; Revija Odvetniške zbornice Slovenije / Leto XVI, št. 2 (65) – april 2014.

²⁶ VSL sodba II Cp 1898/99 z dne 23. 8. 2000.

²⁷ VSL sodba II Cp 504/2014 z dne 13. 8. 2014.

S tem niso podane vse predpostavke za odškodninsko obveznost, zato drugotožena stranka ne odgovarja za nastanek premoženjske in nepremoženjske škode tožečima strankama po 131. členu OZ ali po konkretnjših določbah v 164., 177., 179. ter 183. členu OZ.

Dokazni predlogi:

- zaslišanje prvotožene stranke,
- zaslišanje Mateja Hrastnika, bivšega nadrejenega pri časopisni hiši Media, d.o.o.,
- zaslišanje nekdanjega sodelavca, novinarja Leopolda Brečka.

VI.

Odgovor na predlog za izdajo začasne odredbe

Tožeča stranka je predlagala izdajo začasne odredbe z vsebino, katere namen je začasna ureditev pravnega razmerja zaradi preprečitve uporabe sile in težko nadomestljive škode. Pravno podlago za odločanje predstavlja prvi odstavek in 2. ter 3. točka drugega odstavka 272. člena Zakona o izvršbi in zavarovanju (v nadaljevanju ZIZ).²⁸

Materialnopravni predpogoj za izdajo začasne odredbe je, da se z njo doseže namen zavarovanja, ki ga v konkretnem primeru zasleduje predlagatelj začasne odredbe. Začasna odredba je sredstvo zavarovanja terjatve. Njen namen je zagotoviti upniku možnost bodoče izvršbe, da ne bi sodno varstvo, ki ga terja v pravdi, kasneje ostalo brez učinka. Kadar je predlog začasne odredbe enak tožbenemu zahtevku, je takšen namen očitno presežen, saj ne gre več za zavarovanje terjatve, pač pa za vnaprejšnjo sodbo o zahtevku.²⁹

Iz 22. člena URS izhaja, da sme sodišče v postopku glede pravic in obveznosti določene osebe odločiti le po izvedenem kontradiktornem postopku, v katerem je bila obema strankama zagotovljena enakopravna možnost, da navajata dejstva in dokaze, izjavita pravna naziranja ter se opredelita do vseh procesnih dejanj, ki lahko vplivajo na odločitev sodišča. Ta zahteva pa bi bila ogrožena v primeru, če bi dopustili izdajanje začasnih odredb, katerih vsebina je enaka vsebini tožbenega zahtevka, saj bi to povzročilo, da bi sodišče o zahtevanem pravnem varstvu odločilo brez izpeljave kontradiktornega postopka in s tem brez zagotovitve pravice toženca, da v postopku brani svoje pravice in interese, kar je neposreden izraz pravice do enakega varstva pravic po 22. členu Ustave.³⁰

V danem primeru se zahteva v predlogu za izdajo začasne odredbe, da se objava odstrani iz Facebook profila, prekriva s tožbenim zahtevkom z enako vsebino. To nasprotuje ustaljeni sodni praksi, prav tako pa ni podan razlog, ki bi upravičeval restriktivno razlago tega pravila, na podlagi katerega bi bila izdaja začasne odredbe upravičena.

²⁸ Pravna podlaga za odločanje o predlogu za izdajo začasne odredbe je 272. člen Zakona o izvršbi in zavarovanju (Uradni list RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 93/07, 37/08 – ZST-1, 45/08 – ZArbit, 28/09, 51/10, 26/11, 17/13 – odl. US, 45/14 – odl. US, 53/14, 58/14 – odl. US, 54/15 in 76/15 – odl. US), ki določa pogoje za izdajo začasne odredbe v zavarovanje nedenarne terjatve. Po 1. odstavku tega člena sodišče izda začasno odredbo v zavarovanje nedenarne terjatve, če izkaže upnik za verjetno, da terjatev obstoji ali da mu bo terjatev zoper dolžnika nastala, upnik pa mora verjetno izkazati tudi eno izmed predpostavk, določenih v 2. odstavku istega člena.

²⁹ Sklep Višjega sodišča v Ljubljani, Sklep I Cpg 785/2010 z dne 14. 7. 2010.

³⁰ Odločba Ustavnega sodišča RS, Up-275/97 z dne 16. 7. 1998.

Takšna začasna odredba namreč posega v pravice drugotožene stranke, zato je pri presoji pogojev za njeno izdajo treba upoštevati tudi njen pravni položaj in pogoje za izdajo regulacijske začasne odredbe tolmačiti restriktivno. Temelj za uveljavitev kategorije regulacijskih začasnih odredb je postavilo Ustavno sodišče, ki je poudarilo, da je pri izdajanju takšnih začasnih odredb namreč potreben restriktiven pristop, to je z njihovo omejitvijo na izjemne primere in ob upoštevanju strogih pogojev. Iz teh razlogov mora sodišče - ob hkratnem tehtanju interesov nasprotne stranke - zelo omejevalno razlagati pojme „grozeče nasilje“ oziroma „nenadomestljiva (težko nadomestljiva) škoda“. Začasna odredba, ki je potrebna, da se prepreči nastanek težko popravljive škode tožniku, tudi ne sme povzročiti takšne škode drugotoženi stranki.³¹

Upoštevanje pravic drugotožene stranke namreč vodi do sklepa, da je izdaja začasne odredbe dopustna le pod pogojem, da bi bilo mogoče kljub njeni izdaji in izvršitvi, kasneje, ob izdaji sodbe, s katero bi bil tožbeni zahtevek zavrnjen, za toženo stranko vzpostaviti prejšnje stanje (test reverzibilnosti)³². V primeru testa reverzibilnosti se najprej ugotavlja obstoj posledic izdane začasne odredbe in možnost njihove poprave oziroma odprave v primeru zavrnilne sodbe. Če se ugotovi, da takih posledic ni mogoče odpraviti, to že predstavlja težko popravljivo škodo toženi stranki, zato ugotavljanje morebitne višine te škode in primerjava s škodo, ki jo zatrjuje tožeča stranka, nista potrebna³³. Po praksi Ustavnega sodišča taka začasna odredba ni mogoča, če bi toženi stranki nalagala nekaj, kar z razveljavitvijo začasne odredbe kasneje ne bi več bilo mogoče odpraviti.³⁴

Možnost vzpostavitve prejšnjega stanja za drugotoženo stranko v primeru zavrnitve tožbenega zahtevka ni možna. Ta zahteva ni izpolnjena, saj bi ob izdaji začasne odredbe težko nadomestljiva škoda nastala ravno drugotoženi stranki.

Pri tehtanju interesov ne moremo zaobiti dejstva, da drugotožena stranka opravlja poklic svobodnega novinarja in bi poseg v njegovo pravico do svobodnega izražanja močno poseglo v opravljanje njegovega poklica. Novinar ima pomembno vlogo pri poročanju o dogodkih v javnem interesu, zato bi se z začasno odredbo hkrati poseglo tudi v univerzalno pravico javnosti do obveščenosti in prejemanja informacij. Svoboda izražanja ne zajema le informacij, ki so v javnosti sprejete z naklonjenostjo ali ki so razumljene kot neželjive ali kot nevtralne, temveč zajema tudi tiste informacije, ki žalijo, šokirajo ali vznemirjajo. Takšne so namreč zahteve pluralizma, tolerance in odprtega duha, brez katerih ni demokratične družbe.³⁵

Zgolj ocena razžaljenega ni dovolj za izkaz stopnje verjetnosti, da je bila oziroma bo v prihodnosti uporabljena sila, saj drugotožena stranka ni napadla toženčevega dostojanstva v objektivnem smislu.

Ni vsako sporno pravno razmerje hkrati že takšno, ki bi opravičevalo izdajo regulacijske začasne odredbe.³⁶ Drugotožena stranka opozarja, da protipravnega ravnanja sploh ni bilo, zato je zahtevek po prepovedi nadaljnjega poseganja v tožničine osebne pravice neutemeljen. Sporna izjava je bila enkratna, zato ni moč govoriti o nekem trajajočem posegu

³¹ Sklep Ustavnega sodišča RS, Sklep II Ips 105/2008 z dne 26. 6. 2008.

³² Odločba Ustavnega sodišča RS, Up-275/97 z dne 16. 7. 1998.

³³ Sklep Ustavnega sodišča RS, Sklep I Up 59/2013 z dne 7. 3. 2013.

³⁴ Povzeto po Sklepu Ustavnega sodišča RS, Sklep I Up 59/2013 z dne 7. 3. 2013.

³⁵ Tako Evropsko sodišče za človekove pravice v več svojih odločbah, npr.: Handyside (7. 12. 1976; Serija A, št. 24), Oberschlick (23. 5. 1991; Serija A, št. 204), Sunday Times (26. 4. 1979; Serija A, št. 30), Vajnai (8. 7. 2008; 33629/06).

³⁶ Sklep Ustavnega sodišča, Sklep II Ips 105/2008 z dne 26. 6. 2008.

v osebnostne pravice, kar pomeni, da določbe 134. člena OZ ni moč uporabiti kot pravne podlage.³⁷

Izdaje ne utemeljuje tudi domneva tožeče stranke, da se ji bo z začasno odredbo omogočilo nadaljnje delovanje in obstoj družbe, saj ravnanje drugotožene stranke ni pomenilo resne grožnje tožeči stranki in opravljanju njene dejavnosti.

1. odstavek 272. člena ZIZ kot objektivni pogoj za izdajo začasne odredbe zahteva izkaz upnika za verjetno, da terjatev obstoji ali da mu bo terjatev zoper dolžnika nastala. Tožeča stranka ni izkazala nobene preteče konkretne nevarnosti, da bo brez začasne odredbe uveljavitev njene terjatve onemogočena ali precej otežena.³⁸ Tožeča stranka je predlagala izdajo regulacijske začasne odredbe, ki ne služi zagotovitvi možnosti kasnejše izvršbe, ampak začasni ureditvi spornega razmerja med strankama do dokončne rešitve sodnega postopka. Pri regulacijski začasni odredbi pa ne gre za ukrep zavarovanja, ki ne bi bil z ničemer vezan na tožbeni zahtevek, saj mora biti predlagana začasna odredba povezana s spornim razmerjem, ki naj se začasno uredi.³⁹

Drugotožena stranka oporeka tudi višini izrečene denarne kazni za primer kršitve začasne odredbe, saj je izrazito pretirana in obremenjujoča za drugotoženo stranko, iz že zgoraj navedenih razlogov.

Drugotožena stranka sodišču predlaga, da navedbe v predlogu za izdajo začasne odredbe ne upošteva in tožeči stranki naloži v plačilo vse stroške postopka v zvezi z začasno odredbo, skupaj z zakonskimi zamudnimi obrestmi.⁴⁰

Dokazni predlog:

- plačilne liste drugotožene stranke (A1)

Priloge:

- dokazni predlog plačilnih list (A1)
- stroškovnik (B1)
- pooblastilo (B2)

³⁷ Sklep Višjega sodišča v Ljubljani, Sklep II Cp 3511/2014 z dne 11. 2. 2015.

³⁸ Sklep Višjega sodišča v Kopru, Sklep I Cp 485/2005 z dne 4. 1. 2006.

³⁹ Sklep Višjega sodišča v Kopru, Sklep I Cp 1633/2005 z dne 6. 12. 2005.

⁴⁰ Izrek o stroških postopka temelji na določbi 1. odstavka 165. člena v povezavi s 1. odstavkom 154. člena ZPP. Če stranka s pravnim sredstvom ne uspe, sama nosi nastale stroške.

PLAČILNA LISTA Plača za mesec oktober 2014

DELOJEMALEC
JANEZ JOURNALIST
DUNAJSKA ULICA 55
1000 LJUBLJANA
POGODBA O DELU
Skupna delovna doba do: 5 let, 10 mesecev
Osnovna plača: 900,55

DELODAJALEC
REVIJA JUTRANJIK
PREŠERNOVA ULICA 12
1000 LJUBLJANA
Datum izplačila: 18.11.2015
Davčna številka: 20928490

Opis	Število ur in %	Osnova	Znesek
Redno delo	X	900,55	900,55
Dodatek za delovno dobo	X		
SKUPAJ BRUTO PLAČA			900,55
Prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje			X
Prispevek za zdravstveno zavarovanje			X
Prispevek za zaposlovanje			X
Prispevek za starševsko varstvo			X
Posebna olajšava			X
splošna olajšava			275,22
akontacija dohodnine			X
SKUPAJ NETO PLAČA			633,32

PLAČILNA LISTA Plača za mesec november 2014

DELOJEMALEC
JANEZ JOURNALIST
DUNAJSKA ULICA 55
1000 LJUBLJANA
POGODBA O DELU
Skupna delovna doba do: 5 let, 11 mesecev
Osnovna plača: 900,55

DELODAJALEC
REVIJA JUTRANJIK
PREŠERNOVA ULICA 12
1000 LJUBLJANA
Datum izplačila: 18.12.2015
Davčna številka: 60828270

Opis	Število ur in %	Osnova	Znesek
Redno delo	x	900,55	900,55
Dodatek za delovno dobo	x		
SKUPAJ BRUTO PLAČA			900,55
Prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje			X
Prispevek za zdravstveno zavarovanje			X
Prispevek za zaposlovanje			X
Prispevek za starševsko varstvo			X
Posebna olajšava			x
splošna olajšava			275,22
akontacija dohodnine			x
SKUPAJ NETO PLAČA			633,32

PLAČILNA LISTA Plača za mesec december 2014

DELOJEMALEC
JANEZ JOURNALIST
DUNAJSKA ULICA 55
1000 LJUBLJANA
POGODBA O DELU
Skupna delovna doba do: 5 let, 9 mesecev
Osnovna plača: 855,43

DELODAJALEC
MEDIA D.O.O
JUTRINJSKA ULICA
2000 MARIBOR
Datum izplačila: 18.10.2015
Davčna številka: 60828270

Opis	Število ur in %	Osnova	Znesek
Redno delo	x	855,43	855,43
Dodatek za delovno dobo	x		
SKUPAJ BRUTO PLAČA			855,43
Prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje			
Prispevek za zdravstveno zavarovanje			
Prispevek za zaposlovanje			
Prispevek za starševsko varstvo			
Posebna olajšava			x
splošna olajšava			275,22
akontacija dohodnine			x
SKUPAJ NETO PLAČA			603,79

Stroškovnik:

- odgovor na tožbo: **** EUR
- pregled listin, študij zadeve: **** EUR
- končno poročilo stranki: **** EUR
- 22% DDV: **** EUR

POOBLASTILO

POOBLASTITELJ:

Janez Journalist
Dunajska 1
1000 Ljubljana

pooblaščam Odvetniško pisarno Novak,

da me zastopa v vseh civilnopravnih, izvršilnih, kazenskih, upravnih in drugih pravnih razmerjih pri vseh sodiščih, rzsodiščih, upravnih organih in drugih organih, pri družbenopolitičnih skupnostih in pri vseh delovnih in drugih organizacijah.

Odvetniška pisarna je pooblaščena vložiti revizijo, ustavno pritožbo in pritožbo pred Evropskim sodiščem za človekove pravice; prav tako je pooblaščena za zastopanje pred Ustavnim sodiščem, oziroma sprožiti postopek s pobudo za oceno ustavnosti in zakonitosti predpisa.

Odvetniška pisarna je pooblaščena za zastopanje po postopku po Zakonu o varstvu pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja.

Odvetniška pisarna je v mojem imenu pooblaščena sprejeti denar in pridobi zdravstveno dokumentacijo pri vseh zdravstvenih zavodih.

Za spore, ki utegnejo nastati iz tega pooblastilnega razmerja, se pooblastitelj in odvetniki dogovorijo za pristojnost sodišča po sedežu pisarne odvetnikov.

Maribor, dne 26. 10. 2015

PODPIS STRANKE:

ODVETNIŠKA PISARNA:

